

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság **Budapest**en, 2011. év január hó 20. napján tartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t:

A rágalmazás vétsége miatt vádlott ellen indított büntetőügyben a magánvádló másodfellebbezését elbírálv a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 2010. év június hó 22. napján kelt 20.Bf.II-III.6153/2010/8. számú ítéletét **helybenhagyja**.

Kötelezi a magánvádlót, hogy leletezés terhével fizessen meg az államnak 6.000 (hatezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság a 2010. év március hó 1. napján kelt 5.B.1393/2008/16. számú ítéletével a vádlottat a Btk. 179. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b./ pontja szerint minősülő nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazás vétsége miatt 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, az egy napi tétel összegét 500 forintban határozta meg. Az így kiszabott 100.000 forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként egy-egy napi fogházbüntetésre rendelte átváltoztatni.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállás szerint a magánvádló jogi képviselője útján 2008. év szeptember hó 2. napján tett feljelentést a vádlott ellen a Btk. 179. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a./, b./ és c./ pontja szerint minősülő aljas indokból, nagy nyilvánosság előtt, jelentős érdeksérelmet okozó rágalmazás vétsége miatt.

A tényállás megállapította, hogy a „Népszabadság” című napilap 2008. év szeptember hó 20. napi számának a Hétvége című rovatában megjelent a vádlott „A

diktatúra árnyéka" című cikke. A feljelentésben a cikk első és második bekezdését tette vád tárgyává a magánvádló.

Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság az ítéleti tényállásában azt is rögzítette, hogy a magánvádló által vitatott kijelentéseket a cikk egészének összefüggésében vizsgálta, azonban a cikk szó szerinti idézését - terjedelmi okok miatt - mellőzte.

Az elsőfokú bíróság a jogi indokolásában kifejtette Az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló és a Magyar Köztársaság 1993. évi XXXI. törvényével kihirdetett Egyezmény 10. cikk 1. bekezdésének figyelembe vételével s a 12. bekezdés alapján, valamint az Alkotmánybíróság 20/1992. (V.26.) és a 36/1997. (VI.24.) AB határozatokban foglaltak értelmében a jogi álláspontját.

A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság úgy ítélte meg, hogy mindenekelőtt a véleménynyilvánítás szabadságának határai megvonásánál különbséget kívánt tenni értékítélet és tényközlés tekintetében. Kifejtette, hogy az alkotmányos oltalom alatt álló emberi méltóság, becsület, jó hírnév az értékítéletben megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság külső korlátja lehet. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben úgy foglalt állást, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága és a becsülethez, méltósághoz, jó hírnévhez fűződő jog összeütközése esetében a becsülethez való jog élvez elsőbbséget.

A vádlott cikkében írtak az elsőfokú bíróság álláspontja szerint túllépte a véleménynyilvánítás határát, amelyet az Alkotmány védelemben részesít, és amellyel szemben a jó hírnévhez és a becsülethez való jogot már védelemben kell részesíteni. Megállapította továbbá, hogy a vádlott a cikkében tényként közölte, hogy a magánvádló titkos hálózatot hozott létre törvénytelen eszközökkel való információszerzés céljára, behatolt az Origo freemail-jébe, feltérképezte sok ezer postafiók tulajdonos kapcsolatrendszerét, telefon híváslistához jutott hozzá, megfigyelt embereket és ezzel már túllépte a véleménynyilvánítás szabadsága folytán védett kört, annak szükségtelenül becsületcsorbító jellegével megsértette a magánvádló társadalmi megbecsüléshez fűződő jogát. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése alapján megállapította, hogy a vádlott a magatartásával megvalósította a Btk. 179. § (1) bekezdésében szankcionált rágalmazás vétségét.

Az elsőfokú bíróság a jogi indokolásának körében kifejtette, hogy a rágalmazás vétségét a vádlott a sajtó útján, így a Btk. 137. § 12. pontjában írtakra figyelemmel nagy nyilvánosság előtt követte el. Nem látta azonban bizonyítottnak, hogy a vádlott a cselekményét a Btk. 179. § (2) bekezdésének a./ és c./ pontja szerinti aljas indokból és jelentős érdeksérelmet okozva követte el.

----- O -----

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlott és védője felmentésért fellebbezett, a magánvádló az elsőfokú bíróság ítéletét tudomásul vette.

A vádlott védője a nyilvános ülésen kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tényállása megalapozatlan, érdemi felülbírálatra alkalmatlan, az elsőfokú bíróság ugyan megkezdte a valóságbizonyítást, de azt nem fejezte be, így abból releváns következtetést sem vont le. Alapvetően azt kifogásolta, hogy a vádlott cikke nem tényállítás, hanem véleménynyilvánítás, a véleménynyilvánítás pedig nem lehet alapja a rágalmazásnak, ezért bűncselekmény hiányában kérte a vádlott felmentését. Hivatkozott továbbá arra, hogy abban az esetben, hogy ha a másodfokú bíróság nem osztaná a vádlott és védő jogi álláspontját, akkor a vádlottat a társadalomra veszélyességben való tévedés címén mentse fel.

A magánvádló jogi képviselője változatlanul hivatkozott arra, hogy a vádlott a cikkében a tényállásaival túllépte a véleménynyilvánítás szabadsága folytán védett kört, és becsületcsorbító jellegével megsértette a magánvádló társadalmi megbecsülését és ezzel elkövette a rágalmazás vétségét.

A Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság a 2010. év június hó 22. napján kelt 20.Bf.II-III.6153/2010/8. számú ítéletében a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 5.B.1393/2008/16. számú ítéletét megváltoztatta és a vádlottat az ellene a rágalmazás vétségének a Btk. 179. § (1) bekezdés és a (2) bekezdés b./ pontja szerinti vádja alól felmentette.

----- O -----

A másodfokú bíróság a vádlott és védő fellebbezését alaposnak találta és azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság az eljárás során eljárási szabálysértést nem követett el, a tényállást feltárta és értékelési körébe vonta, azonban hiányolta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása nem az egész írásművet tekintette a tényállás alapjának, így a szövegkörnyezetéből kiragadva nem volt teljes körben értékelhető a vádlott cselekménye. Ezért a másodfokú bíróság a Be. 352. § (1) bekezdésének a./ pontja alapján a vádlottnak a Népszabadság 2008. év szeptember hó 20-i számában megjelent „A diktatúra árnyéka” című cikkét teljes terjedelmében beemelte a tényállásba.

Ezt követően a másodfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a tényállás a megalapozatlansági hibáktól, hiányosságoktól mentessé vált és ezáltal a másodfokú felülbírálatra alkalmas volt.

A kiegészített tényállás alapján a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból helytelenül vont következtetést a vádlott bűnösségére a rágalmazás vétsége tekintetében.

A másodfokú bíróság jogi álláspontja szerint a Népszabadság című napilapban a vádlott közíróként tette közzé a cikkét, az publicisztika, az újságírás egyik műfaja, ami közérdekű politikai és társadalmi kérdésekkel foglalkozó írásmű. Az írás, mint véleménynyilvánító sajtóműfaj olyan publicisztikai írásnak tekintendő, ami közéletet feltáró írás, a nyilvános közbeszédéből ered és sokakat érintő eseményeket dolgoz fel. A vádlott az említett cikkében a magánvádló körül kialakult helyzetet vette kiindulópontnak és a cikkében maga is úgy fogalmazott, hogy „nézzük a tényeket”, majd bemutatta az ügy lényegét a hatóságoktól kapott információk alapján. A másodfokú bíróság megállapította azt is, hogy a nyilvánosságra került tényeket a vádlott a cikkében nem ferdítette el, nem tett hozzá és a lényeges jellemzője volt, hogy az előzőekben megjelent cikkek alapján véleményt fejezett ki, ami a véleményközlő műfajok családjába tartozik, ezáltal ugyan objektivitásra törekszik, de joggal tekinthető szubjektív műfajnak. A cikk nem tényt közölt, hanem egy adott értékrendszer mentén próbálta orientálni, eligazítani az olvasót, vagyis véleményt fejtett ki. A véleménynyilvánítás körében tényállítások nem szerepeltek, mert az írás egészében volt véleménynyilvánító tartalmú, és ezért álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az első bekezdésben foglalt tényállításra utalva azt csak tényállításnak tekintette.

Kifogásolta továbbá a másodfokú bíróság, hogy a valóságbizonyítás elrendelésének nem volt helye arra is figyelemmel, hogy a véleménynyilvánítás esetén erre nem is volt lehetőség figyelemmel arra is, hogy a vádlott hivatkozott arra, hogy az értesüléseit más sajtóorgánumból, illetve a hatóságok tájékoztatásaiból állította össze. Ennek a következménye volt az, hogy az elsőfokú bíróság a valóságbizonyításnak nevezett bizonyításából nem is tudott levonni következtetést, és azt sem tudta megállapítani, hogy az elrendelt valóságbizonyítás egyáltalán eredményre vezetett-e.

A magánvádló hivatkozott arra, hogy a vádlott a rágalmozás vétségét lényegében a híreszteléssel követte el. Ez azonban a fentiekben kifejtettek szerint, a köztudomású tények leírásával nem valósulhatott meg.

A másodfokú bíróság hivatkozott az Alkotmány 61. § (1) bekezdésére, az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló és a Magyar Köztársaság 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Egyezmény 11. cikk 1. bekezdésére, mely szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

A másodfokú bíróság a jogi indokolásában a véleménynyilvánítás külső korlátainak indokaiként az Alkotmánybíróság több határozatára is utalt, nevezetesen a 30/1992. (V.26.), 36/1994. (VI.24.) és a 18/2000. (VI.6.) határozataira. Kifejtette az indokolásában a másodfokú bíróság, hogy a magyar jogrendszer elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait, a vállalt nemzetközi jogi kötelezettségeket és a belső jog összhangját és ezzel összefüggésben rámutatott arra, hogy a kialakult ítélkezési gyakorlat egységes és következetes abban, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága ártalmatlan, a demokratikus társadalom alapvető

értékét jelenti, ami megjelenik számos és a Strasbourgi Bíróság által ismert ítélkezési gyakorlatban is.

Ezzel összhangban a másodfokú bíróság hivatkozott a Strasbourgi Bíróság Marc Thoma kontra Luxembourg (2001.) ügyére, amelyben a nemzetközi bíróság is kifejtette, hogy nem követelmény az, hogy az újságírók elhatárolódjanak olyan idézetek tartalmától, amelyek megsérthetnek harmadik személyeket és a sajtó kötelezettsége, hogy tájékoztatást adjon az adott pillanatban felmerülő tényekről, véleményekről és álláspontokról. A Strasbourgi Bíróság egyértelműen állást foglalt abban a kérdésben, hogy a sajtó „házőrző kutya” igen fontos szerepét tölti be a demokratikus társadalomban és az újságírói szabadság magában foglalja a lehetőséget bizonyos fokú túlzásra, sőt akár provokációra is. Ezért nem kell az újságírónak formálisan elhatárolódnia a harmadik személytől származó kijelentések terjesztésétől, ha az közérdekű problémák megvitatásával függ össze.

A fenti indokolás alapján a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a vádlott cikkében használt állítások véleménynek, értékítéletnek minősülnek. A cikk nem terjeszkedett túl a szabad véleménynyilvánítás alkotmányosan biztosított keretein, a bűncselekmény megállapítására nem alkalmas a vádbeli cselekmény. Ezért a vádlottat a Btk. 179. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b./ pontja szerint minősülő nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazás vétségének vádja alól bűncselekmény hiányában a Be. 331. § (1) bekezdése és a 6. § (3) bekezdésének a./ pontja alapján felmentette.

----- o -----

A másodfokú bíróság ítélete ellen a magánvádló képviselőjében a vezérigazgató fellebbezett a vádlott bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása végett.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a magánvádló képviselőjének másodfellebbezése alapján a Be. 387. § (1) bekezdése alapján megvizsgálta a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást és megállapította, hogy az első- és másodfokú bíróság maradéktalanul betartotta az eljárási szabályokat és megalapozott tényállást állapítottak meg. Észlelte azonban a harmadfokú bíróság, hogy annak ellenére, hogy a tényállást a másodfokú bíróság kiegészítette azzal, hogy az egész vádlott által írt cikket a tényállás részévé tette, a tényállás részben mégis a Be. 351. § (2) bekezdésének b./ pontja alapján hiányos a tekintetben, hogy nem tartalmazza azokat az előzményeket, amelyek alapján sor kerülhetett a cikk megírására, ami az ügy megítélése szempontjából releváns. A harmadfokú bíróság az iratok tartalma alapján a Be. 388. § (2) bekezdése alapján a tényállást az alábbiakkal egészítette ki:

- Nemzetbiztonsági Hivatal 11. Igazgatóságának NBH (131372-2/2009.) a bíróság megkeresésére adott tájékoztatása szerint a Nemzetbiztonsági

Hivatal nevében eljáró dandártábornok volt főigazgató **2008. szeptember 10-én** feljelentést tett a médiában „UD Zrt. Ügyében” ismertté vált ügyben négy személy ellen magántitok jogosulatlan megszerzésének büntette, számítástechnikai rendszer és adatok elleni vétség és egyéb bűncselekmény miatt.

A magánvádlóval kapcsolatban tett feljelentésről **a Nemzetbiztonsági Kabinet 2008. szeptember 12-én közleményt adott ki**, amelyben beszámolt arról, hogy a Kabinet tárgyalta a törvénytelen, az informatikai adatbiztonságot érintő cselekménysorozatról, amelyre a napokban derült fény. A hír szerint „Egy a Nemzetbiztonsági Hivatal látókörébe került biztonsági vállalkozás eredeti rendeltetésétől eltérően internetes kapcsolattartásra és információgyűjtésre alkalmas titkos hálózatot hozott létre.”

Ezt széleskörű jogosulatlan adatgyűjtésre - gyanú szerint egyebek közt minősített információk megszerzésére - használták fel.

A titkos hálózat működtetői megkísérelték a behatolást az elektronikus kormányzati gerinchálózathoz kapcsolódó egyes kormányzati szervek információs rendszerébe, veszélyeztetve ezzel e szervek törvényes és biztonságos működését.

- **2008. szeptember 12-én a Népszabadság Magyarország** rovatában cikk jelent meg, „Az MNI nyomoz egy vagyonvédelmi cég után” címmel. A cikk szerint az UD Vagyonvédelmi Zrt. vezetőjénél tartott házkutatást a Nemzeti Nyomozó Iroda (MNI) - értesült a Népszabadság. Az MNI magántitok megsértésének gyanújával nyomoz, de lapunk úgy tudja, államtitoknak minősülő információk is eljuthattak a céghez.” -

„Sem az NBH-nál, sem az MNI-nél nem árulták el, melyik biztonsági cégről van szó.

A Népszabadság értesülése szerint számos nagyvállalattal is kapcsolatban álló UD Vagyonkezelő Zrt.-nél indult eljárás. „Úgy tudjuk az UD Zrt. Vagyonkezelő Zrt. vezetői határozottan cáfolják, hogy magántitkokat sértettek volna. A titkos szolgálatoknak ugyanakkor információink szerint adatai vannak arra is, hogy az UD Zrt. kapcsolatban állt a politikai élet számos szereplőjével.

Úgy tudjuk, adatokat gyűjtöttek az MDF egy prominens tagjáról is. Az UD vezetői ezt tagadják, ahogy azt is, hogy jogosulatlanul megszerzett internetes adatok alapján kapcsolati térképet készítettek volna.”

- **A 2008. szeptember 13-án a Népszabadság Magyarország** rovatában Csuhaj Ildikó tollából a következő cikk jelent meg:

„Kötőtű és kétmilliárd. Az MDF elnöke szerint alelnöke megfigyeltette - Almássy zsarolásról beszél.” címmel.

„Riválisa, Almássy Kornél is érintett a személyére vonatkozó adatgyűjtésben - állította tegnap Dávid Ibolya, egy CD-t felmutatva. .

Almássy Kornél szerint a pártelnökhöz köthető személyek zsarolják ezzel őt, hogy visszalépjen. A hvg.hu szerint Tombor András és Stumpf István neve

hangzik el abban a telefonbeszélgetésben, amelyben Csányi Sándor hangja is hallatszik."

Az írás a következőket tartalmazza:

Népszabadság 2008. szeptember 13. szombat

„Dávid Ibolya az MDF elnöke tegnap sajtótájékoztatón azt állította, hogy „a rendszerváltás óta példátlan módon” törvénytelen eszközökkel megfigyelték. A háttérben az MDF közlgő pártelnök választásának egy jelöltjét, vetélytársát, egyben mostani alelnökét Almássy Kornélt jelölte meg. A megfigyelő cég - ez már az Almássy sajtótájékoztatóján elhangzottakból következtethető - ugyanaz, amely ellen nemrég a Nemzetbiztonsági Hivatal terjedelmes feljelentést tett.

„A Józsi találkozott a T.A.-val és kaptam tőle egy munkát, ami elég érdekes..... A T. azt szeretné, ha dolgoznánk az MDF-re, a Dávid Ibolyára, keresnénk rá terhelőket, mert hogy ott van valami belső hatalmi váltás szándék előkészítve és T. azt mondja, hogy az S.-ek állnak mögötte, ők pénzelik a váltást.

Meg akarják szerezni az MDF-ben az első helyet. Valami alelnök van benne, valami A. vagy ... nem A." - Ezek a mondatok szerepelnek a CD-n, amit tegnapi sajtótájékoztatóján mutatott be Dávid Ibolya.

(Elmondása szerint két nappal ezelőtt juttatták el hozzá a telefonbeszélgetést tartalmazó hanganyagot egy feladó nélküli csomagban." -

„Dávid Ibolya interpretációja szerint egy vállalkozó egy III/III-as háttérrel" is rendelkező vagyonvédelmi céget azzal bízott meg, hogy dolgozzanak az MDF-re és rá. E vagyonvédelmi cég második embere találkozott Almássy Kornéllal. - T. a vállalkozó azt mondja, hogy S.-ék állnak a párton belüli váltás mögött, ők pénzelik, és a váltásban A. van benne."

„Az újságírók kérdésére, hogy Stumpf István, az Orbán kormány kancellár minisztere-e az „S”, nem válaszolt.

Ugyanakkor Almássy Kornél színre lépésekor MDF-esek között visszatérően megjelent az információ hogy a Stumpf István által vezetett Századvég Alapítvány dolgozik az elnöki posztra pályázó politikusnak."

- **2008. szeptember 13-án** a Népszabadságban tudósítás jelent meg, hogy „Csányi jogi lépéseket tesz." A cikk szerint Csányi Sándor az OTP Nyrt. elnök-vezérigazgatója a Népszabadságnak elismerte, hogy az ő hangja hallható a hvg.hu oldalon hallható hangfelvételen. Csányi a Népszabadságnak azt mondta, „Az UD Zrt. az OTP számára kizárólag őrzésvédelemmel kapcsolatos tevékenységet végzett, illetve végez. Éppen ezért volt bennem rossz érzés a telefonbeszélgetés témája, illetve tartalma miatt."

- A vádlott által csatolt és kronológikus sorrendben összeállított újságcikkek megjelenése szerint 40 újságot sorolt fel - a Népszabadságot kivéve - amelyekben 2008. szeptember 12. és 2008. szeptember 20. között - az „UD Zrt. ügyel” összefüggésben - jelentek meg, és az UD Zrt-t az előbbieken részletezett cselekmények elkövetésével kapcsolatban elkövetőként jelölték meg. A magánvádló ellen lefolytatott vizsgálatok jóval a vádlott cikkének megjelenése után zárultak le, a feljelentést követően vádemelés nem történt.

----- O -----

A másodfokú bíróság által elfogadott tényállás a fenti kiegészítéssel így teljes egészében megalapozottá és a harmadfokú felülbírálatra alkalmassá vált.

A magánvádló jogi képviselője a nyilvános ülésen a harmadfokú eljárás keretében mindenekelőtt abból indult ki, hogy a sajtórágalmazásnál mindegy, hogy az publicisztika vagy sem, az a fontos, hogy mi került leírásra, így ebből a szempontból az elsőfokú bíróság indult ki helyesen a tényekből, amikor maga a vádlott írta le, hogy „nézzük a tényeket”. Ezzel kifejezésre is juttatta, hogy itt nem véleménynyilvánításról, hanem tényállításról van szó és ezt nem is enyhíthette a továbbiakban azzal, hogy a tényállításhoz hozzáfűzte a maga véleményét is. A bűncselekmény megállapítása szempontjából az a fontos, hogy a közölt tények, állítások a becsület csorbítására alkalmasak legyenek. Ebből a szempontból figyelembe kell venni a Bírósági Határozatok 1992. évi 226. számú jogesetét, ami kifejezetten arról szól, hogy a rágalmazás megvalósulásának egyik elkövetési magatartása a híresztelés. Ezzel az állítással, illetve híreszteléssel ugyanúgy megvalósul a Btk. 179. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b./ pontja szerinti nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazás. Az adott esetben nincs jelentősége annak, hogy ezek a cikkekben szereplő kijelentések korábban már elhangzottak-e vagy sem és hogy más cikkekből merített-e a vádlott a becsületsértő tényállítások megállapításakor. Ez egyértelműen kimeríti ugyanis a híresztelés fogalmát, amelyek a Bírósági Határozatok 1992. évi 75. számú jogesetében is kifejeződnek. Éppen ezért a magánvádló jogi képviselője kérte, hogy a harmadfokú bíróság adjon helyt a fellebbezésének és a vádlottat mondja ki bűnösnek nagy nyilvánosság elkövetett rágalmazás vétségében.

A vádlott meghatalmazott védője a nyilvános ülésen kifejtette, hogy körülbelül 120 éves a joggyakorlat abban, hogy ha valaki egy hivatalos tájékoztatón elhangzott információt tesz közzé, akkor ez a cselekmény jogellenességét kizárja, így nem fordulhat elő, hogy a véleménynyilvánítást össze lehessen keverni a tényállítással, illetve, hogy az ily módon szerzett tények híresztelésként kerüljenek értékelésre. Hivatkozott arra, hogy a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság érdemben helyes döntést hozott, amikor bűncselekmény hiányában mentette fel a vádlottat. Tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság maga is kifejezte, hogy a vádlott a cikkében a sajtótájékoztatón elhangzottakat nem torzította el, az megfelelt mindenben a hivatalos tájékoztatás adatainak, így ebből nem lehet levonni olyan következtetést, hogy a tudatában felmerült volna annak szándéka, hogy sértse a

magánvádló becsületét. Az tény, hogy a sajtótájékoztatón elhangzottak továbbközlése önmagában nem lehet alkalmas a becsület csorbítására, ez több jogesetben is kihangsúlyozásra került. A Bírósi Határozatok 1994. évi 300. számú jogesetében határozottan kimondta a Legfelsőbb Bíróság, hogy a bírálat, a kritika, a véleménynyilvánítás ténybeli valóságtartalma a büntetőeljárásban nem esik a „tényállítás” fogalma alá, ezért az ezt tartalmazó nyilatkozat nem alkalmas sem a rágalmazás, sem a becsületsértés megállapítására.

Mindezek alapján indítványozta, hogy a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság felmentő ítéletét hagyja helyben.

----- O -----

A harmadfokú eljárás tárgya lényegében a másodfokú bíróság felmentő rendelkezését képező tényállítás. Ezzel összefüggésben a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság a felmentő rendelkezését és annak jogi indokait mindenekelőtt az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló Egyezmény 10. cikkének 1. bekezdése és a Strasbourgi Bíróság Marc Thoma kontra Luxembourg (2001.) ügyben hozott jogi indokolás egybevetése alapján hozta meg.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság felmentő rendelkezésével egyetértett. Mindenekelőtt azt állapította meg, hogy nem tévedett a másodfokú bíróság, amikor az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI.24.) AB határozatában írt iránymutatásokat vette alapul. E szerint „a Btk. 179. § és 180. §-ainak alkalmazásánál alkotmányos követelmény, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog által alkotmányosan védett, így nem büntethető véleménynyilvánítás köre a közhatalmat gyakorló személyekkel és intézményekkel, valamint a közszereplő politikusokkal kapcsolatos véleménynyilvánítást tekintve tágabb legyen, mint más személyeknél. A hatóság vagy hivatalos személy, valamint a közszereplő politikus becsületének csorbítására alkalmas - e minőségére tekintettel tett - értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás alkotmányosan nem büntethető; a becsület csorbítására alkalmas tényállítás, híresztelés, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata pedig csak akkor büntethető, ha a becsület csorbítására alkalmas tény állító, híresztelő, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló személy tudta, hogy a közlése lényegét tekintve valótlan, vagy azért nem tudott annak valótlanágáról, mert a hivatása vagy foglalkozása alapján reá irányadó szabályok szerint - az adott állítás tárgyára, a közlés eszközére és címzettjeire tekintettel - elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta”.

Ezen alkotmánybírósi határozat alapján a strasbourgi esetjogot is figyelembe véve a Fővárosi Ítéltábla már eddig is számos döntést hozott, melyekben kialakított egy követelményrendszert, amelynek alapján minden felmerült és az ítékezésének tárgyát képező jogesetet a következő szempontok szerint vizsgált meg.

1.) Az elsőként vizsgálandó tény, hogy az alkotmánybírósi határozat alapján a magánvádló közszereplőnek tekintendő-e. A másodfokú bíróság által vizsgált

fokozott tűrési kényszer a 36/1994. (VI.24.) AB határozat 1. és 3. pontja szerint csak közhatalmat gyakorló személyekkel és intézményekkel, valamint közszereplő politikusokkal kapcsolatban áll fenn, a véleménynyilvánítás köre csak rájuk nézve tágabb. A határozat III/3. pontja leszögezi: „A jogalkalmazói gyakorlat feladata annak meghatározása, hogy a véleménynyilvánítási szabadság gyakorlása mely közszereplők esetében zárja ki a cselekmény jogellenességét, továbbá, hogy a közvélemény formálásában hivatásszerűen részt vevők esetében a gondatlanság megállapításának melyek a kritériumai”. Ebből a szempontból a közszereplő fogalmát az ítélkezési gyakorlat mind a mai napig egyértelműen nem határozta meg, és az általános értelemben nem, csak a konkrét ügyekben vizsgálható. Az ítélőtábla jelen tanácsa számos ügyben állást foglalt ebben a kérdésben, s így pl. a nem párttag falragaszok kiragasztását és kampánycsend sértés leleplezését vállaló aktivistát, a helybéli tv által közvetített színészi fellépést vállaló tanítónőt, a helyi kábeltévét üzemeltető társaságot az általuk önként vállalt közszereplés tekintetében olyan közszereplőknek tekintette, akik a közszereplésükkel kapcsolatban fokozott tűrésre kötelesek. A közszereplésükön kívül viszont a becsülethez, emberi méltósághoz fűzött alkotmányos emberi jogaik a véleménynyilvánítás szabadságát megelőzik. Az első- és a másodfokú bíróság egyezően elmulasztotta tehát annak vizsgálatát, hogy a magánvádló közszereplő-e, s ha igen a véleménynyilvánítás csak kivételesen korlátozható, ha nem úgy a Btk-ban felhívott szabályok az irányadók, mely nem tartalmazza sem az Alkotmánybíróság, sem a Strasbourgi Emberi Jogi Bíróság szerinti közszereplőket megkülönböztető szabályokat. A harmadfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy a magánvádló, mint magánnyomozó iroda abban a körben, hogy védelmi feladatokat látott el természetesen nem tekinthető közszereplőnek, de abban a minőségében, amikor a politikai élet szereplőinek megfigyelésére irányuló tevékenység végzését latolgatta, a nyilvánosságra került nem vitatott tartalmú beszélgetés szerint közszereplést vállalt. Politikusokkal kapcsolatos terhelő adatok gyűjtése nem tiltott, ezt akár magánszemély, akár társaság megengedett eszközökkel végezheti. Társadalmi érdek fűződik ahhoz, hogy közhatalmat olyan személyek ne gyakoroljanak, akikre erkölcsileg, anyagilag, büntetőjogilag vagy más téren valós súlyos tények állapíthatók meg, másrészt erről a választók tájékoztatása is indokolt. Ugyanakkor ezen közérdek által motivált személy, vagy társaság, aki, vagy amely, terhelő adatokat gyűjt, vagy ezt fontolgatja, nem hivatkozhat arra alappal amikor közszereplőket érint a tevékenysége, hogy a véleménynyilvánítás köre esetében nem tágabb, mint amikor egyéb tevékenységet folytat.

A harmadfokú bíróság a korábbi gyakorlata, az Alkotmánybíróság idézett határozata és a strasbourgi esetjog alapján megállapította, hogy a magánvádló vádlott által bírált, nem általa nyilvánosságra hozott tevékenysége a magánvádló közszerepléséhez kapcsolódott, egyéb nem közszereplésnek minősülő működéséről semmilyen véleményt nem formált. Az előbbi tekintetében a véleménynyilvánítás köre tág, az utóbbi vonatkozásban pedig a magánvádló vádat sem emelt.

2.) Azt a körülményt, hogy a vádlott cikkének megjelenését a közérdek indokolta-e a harmadfokú bíróság szintén vizsgálat tárgyává tette. A kiegészített tényállásból már egyértelműen következik az, hogy az állampolgárok részéről közérdeklődésre adott okot, hogy a vádlott publicisztikája előtt 2008. év szeptember hó 12. és szeptember hó 20. napja között számos újságcikk, sajtóorgánum és nem utolsósorban a Nemzetbiztonsági Hivatal sajtótájékoztatója jelent meg, amelyek alapján a vádlott a cikkében a sajtóorgánumok alapján dolgozta fel a szerzett információkat és egészítette ki a saját véleményével és a magyarázatával. Ez mindenképpen a közérdeket szolgálta, mert az újságolvasók számára rávilágított az összefüggésekre és arra az álláspontra, ami a saját véleményét fejezte ki.

A vádlottnak nem vitatott jogában áll kifejeznie azon nézetét, hogy az általa kedvelt párt vagy pártok vezetőivel kapcsolatban „terhelőt” senki ne gyűjtsön, vagy tiltott, a nemzetbiztonsági hivatal által megjelölt eszközt ne alkalmazzon. Másnak ezzel szemben lehet az előbbivel ellentétes véleménye is, nem számítva az egyaránt tiltott eszközök alkalmazását, mely utóbbi állítás valóságának, vagy valótlanságának ellenőrzése újságírói eszközökkel nem volt leellenőrizhető. A politikai pártok törvényes működése, a pártvezetők, funkcionáriusok feddhetetlensége közérdek, az ezzel kapcsolatos véleménynyilvánítás alkotmányosan védett.

3.) Harmadik szempontként kellett vizsgálnia és állást foglalnia a harmadfokú bíróságnak, hogy a vádlott írásának volt-e ténybeli alapja. Ezt természetesen a harmadfokú bíróság a hangszalagok és a sajtóközlemények alapján egyértelműen úgy döntötte el, hogy a cikk tartalmának volt ténybeli alapja, tekintve, hogy a megjelenésig a Nemzetbiztonsági Hivatal, továbbá az érintett pártelnök és számos médiában megjelent írás a magánvádlóval kapcsolatosan megjelenteket közölte. Közzsereplés esetén nem azt kell vizsgálni, hogy a vélemény alapjául szolgáló tények valósak-e, hanem, hogy minden alapot nélkülöznek-e. Az utóbbi esetben ugyanis a vélemény jóhiszeműsége, az azt kinyilvánító személy gondatlanságának a hiánya nem állapítható meg, s így a tudottan valótlan közlés miatt marasztalható. Valóságbizonyításnak tehát ebben a körben lehet és van helye. Az elsőfokú bíróság nem mulasztott, amikor a strasbourgi esetjognak megfelelően lehetőséget biztosított a vádlottnak, hogy ezzel kapcsolatban igazolja, hogy írásának volt ténybeli alapja.

4.) A harmadfokú bíróság azt is vizsgálta, hogy a vádlott betartotta-e a rá vonatkozó, a publicisztika műfajába tartozó szakmai szabályokat. Ezt a tényt az első- és a másodfokú bíróság ítéleti tényállása is tartalmazza, amikor tényként rögzítette, hogy a vádlott maradéktalanul betartotta a közírói minőségéből fakadó és a publicisztika műfajába tartozó szakmai szabályokat. A harmadfokú bíróság egyetértett a vádlott azon védekezésével, hogy ő nem bűnügyi tudósítást írt, hanem mint publicista, közíró egy összefoglalt saját véleményét nyilvánított a cikkében úgy, hogy a Nemzetbiztonsági Hivatal közlését nem volt módja ellenőrizni, a lehallgatott beszélgetés tartalmát pedig az érintettek nem vitatták, így tényként kezelte.

5.) A harmadfokú bíróság vizsgálta továbbá, hogy a vádlott a magánvádlóra vonatkozó tények közzétekor a magánvádló jogi képviselője által kifejtett

híresztelésnél az elvárható figyelmet, vagy körütekintést tanúsította-e, vagy azokat elmulasztotta. E körben ugyanis a harmadfokú bíróság nem tekinthetett el attól, hogy bár a cikket véleménynek, értéktételnek minősítette, de a magánvádló és jogi képviselője a harmadfokú eljárás keretében is azt hangoztatta, hogy ez a cikkbeli tényközlés híresztelésnek is tekintendő. A harmadfokú bíróság éppen ezért vizsgálta azt a tényt, hogy a híresztelésnél a vádlott az elvárható figyelmet, vagy körütekintést tanúsította-e, avagy azokat elmulasztotta. Ezzel összefüggésben azt is vizsgálnia kellett, hogy a strasbourgi eseti döntések szerint ez a híresztelés, illetve tényközlés, az újságíró eljárása megfigyelhető-e a jóhiszeműség, az alkotmánybírósági határozat szerint ezzel egyenértékű kellő és elvárható gondosság szabályainak.

Az ítélet tábla itt utal a korábbi eseti döntésére, melyben egy újságíró felelősségét elbírálván akként foglalt állást, hogy a tudományos kutató által átadott tanulmányban foglalt tényállítás megjelentetése, híresztelése nem jogellenes akkor, ha a kutatott terület csak külön engedéllyel vizsgálható, amelynek beszerzése bárki számára nem lehetséges, s ez esetben mivel ezzel összefüggő véleményt közölt nem köti az a szabály, illetve elvárható kötelezettség sem, hogy a másik fél álláspontjáról is tudósítson. A vélemény a harmadfokú bíróság álláspontja szerint is lehet elfogult, pártos, meghökkentő, osztársadalmi többség szerint nem elfogadott, a véleménynyilvánítás szabadsága nem korlátozható bal vagy jobb oldali, avagy centrista vizsgálattal akként, hogy míg az egyik irányban szabad, a másik irányban korlátozható. A harmadfokú bíróság megemlíti ezzel kapcsolatban töretlen gyakorlatát, amelyet a „Hegedűs” ügyként a „Bírósági Határozatok”-ban is megjelent ítéletében, valamint az internetes honlapon megtalálható alkotmánybíró-történész, Fővárosi Bíróság-Munkáspárt központi bizottsága közötti ügyeket eldöntő határozataiban már korábban is kifejtett.

Jelen ügyben a vádlott gondatlansága fel sem volt vethető, ez a tényközlő személyek, hatóságok, vagy képviselőik oldalán vizsgálható, a továbbközlés mint híresztelés vád tárgyává tétele minden alapot nélkülöz. A védői álláspont tarthatatlanságát jelzi, hogy ennek elfogadása esetén a médiában megjelent hatósági tudósítást követően a magánvádló szabadon választhat vádlottat valamennyi a hírt halló magyar vagy külföldi állampolgárok közül, akik ezt a tudomásukat másnak elmondták. Tulajdonképpen jelenleg ez történt, a több száz tudósító közül egyet választott, mint amit legfájóbbnak, legsértőbbnek ítélte meg. Hatóságok hivatalos nyilvános közlése, politikai pártok közvéleményt tudósító nyilvános állításai továbbadásáért, az erről tájékoztató médiát büntetőjogi felelősség nem terheli, ezekkel mint közszereplőkkel szemben a véleménynyilvánítás nem csak szabad, hanem a közjó érdekében kívánatos.

A közhatalmat gyakorló, a közszereplő vagy a közszereplést önként vállaló, csak a részletezett öt pontban foglalt vizsgálat valamelyik feltételének meg nem felelése esetén hivatkozhat arra, hogy esetében ne az Alkotmánybíróság és a Strasbourgi Bíróság határozataiban megfogalmazott tágabb bírálhatóság szabályai, hanem a Btk-ban a nem közszereplőkre megállapított szabályok hatályosuljanak.

A strasbourgi esetjogi ügyek közül két döntés érdemel kiemelés annak helyes értelmezése mellett, hogy a másodfokú bíróság is hivatkozott a Marc Thoma kontra Luxembourg (2001.) ügyre. Ezen kívül azonban megjegyzi a harmadfokú bíróság, hogy a Barford kontra Dánia, a Shwabe kontra Ausztria ügyben is hasonló döntéseket hozott. A Legfelsőbb Bíróság azonban rámutatott arra a Bfv.III.927/2010/4. számú határozatában, hogy „az Emberi Jogok Európai Bíróságának döntése önmagában nem - még az alapügy tekintetében sem - képezi a büntetőjogi felelősségre vonás valamely akadályát, vagy pedig a felmentés, illetve az eljárás megszüntetése valamely eljárásjogi jogcímét.

Az EJEB számos döntésében maga is leszögezi, hogy „nem az a feladata, hogy a hazai joghatóságok helyébe lépjen. Elsődlegesen a nemzeti hatóságokra, nevezetesen a bíróságokra tartozik a hazai jogszabályok értelmezési problémáinak megoldása. Ez azokra az esetekre is vonatkozik, amikor a hazai jog az általános nemzetközi jog, vagy nemzetközi szerződések szabályaira utal. A bíróság szerepe arra korlátozódik, hogy megbizonyosodjon afelől, hogy az ilyen értelmezés hatásai összeegyeztethetők-e az Egyezményel” (a 9174/02. számú kérelem tárgyában 2008. év szeptember hó 19-én kihirdetett ítélet 72. pontja).

Mindez nem zárja ki, hogy a folyamatban lévő ügyben az eljáró bíróság figyelemmel legyen az EJEB, továbbá az Alkotmánybíróság döntéseinek indokaira, tekintettel arra is, hogy az Alkotmánybíróság mellett az EJEB jelenti a független ítélkezés külső alkotmányos kontrollját”. Az előbbi határozatból kitűnően tehát az LB álláspontja szerint nincs közvetlen kötelezettsége a jogalkalmazóknak az esetjog követésére. Megjegyzendő azonban, hogy ettől eltérés esetén az állam kártérítési felelősségének megállapítására, avagy az egyezményesértés miatti eljárás megindítására kerülhet sor.

Végezetül a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság nem hagyhatta figyelmen kívül, hogy az újságírók büntetőjogi felelőssége mint „ultima ratio” csak akkor alkalmazható, ha az a büntetőjogi eszközrendszerben a feltétlenül szükséges és arányos mértékben indokolt, ha a megsértett jog és az erkölcsi rend helyreállítása a büntetőjog eszközét igényli.

A Fővárosi Ítéltábla abból a tényből indult ki, hogy a vádlott cikkének megírásakor a véleménynyilvánítás szabadságához való jog alapján járt el. Nevezetesen a publicisztikában megfogalmazott értékítéletnek nem voltak korlátai, mert volt ténybeli alapja, az írás jóhiszemű volt, közérdeket szolgált és az újságcikk „szükségszerű intézkedésnek” volt tekinthető. Így a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jog korlátozása nem lett volna arányos az elérni kívánt célhoz képest, s mivel az a magánvádlónak nem a magán-, hanem a közszereplésével kapcsolatban nyilvánult meg, ez ellen alappal kifogás nem emelhető.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság ezért a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 20.Bf.II-III.6153/2010/8. számú ítéletét a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a harmadfokú eljárás keretében kötelezte a magánvádlót az 1990. évi XCIII. törvény 52. § (1) bekezdése alapján, hogy a le nem rótt 6.000 forint fellebbezési illetéket az államnak fizesse meg leletezés terhe mellett.

A végzés ellen a Be. 386. § (1) bekezdése alapján további fellebbezésnek nincs helye.

B u d a p e s t, 2011. év január hó 20. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.	Miszlayné dr. Lányi Éva s.k.	Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

A Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 20.Bf.II-III.6153/2010/8. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 3.Bhar.289/2010/6. számú végzésével a mai napon jogerőre emelkedett és az illetékre vonatkozó részében végrehajtható.

B u d a p e s t, 2011. év január hó 20. napján

Dr. Nehrer Péter
a tanács elnöke s.k.

Kiadmány hitelül:

tisztviselő